

POSTANOWIENIE

Dnia 1 czerwca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z odwołania J. W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.
o podleganie ubezpieczeniom społecznym,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 1 czerwca 2017 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 9 marca 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
odrzuca zawarty w spóźnionej odpowiedzi na skargę wniosek
strony pozwanej o zasądzenie od skarżącego zwrotu kosztów
zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 9 marca 2016 r. oddalił apelację ubezpieczonego J. W. od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. z dnia 6 maja 2015 r. oddalającego jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C. z dnia 14 października 2014 r. stwierdzającej, że ubezpieczony z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i jest zobowiązany do opłacania składek na ubezpieczenia społeczne od podstawy nie niższej niż 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego, przyjętego do

ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek na dany rok kalendarzowy.

W sprawie tej ustalono, że ubezpieczony był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w okresie od 2 kwietnia 2007 r. do 28 marca 2014 r. w H. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W., zajmującej się sprzedażą środków czystości, na stanowisku przedstawiciela handlowego - doradcy klienta. Do jego obowiązków należało pozyskiwanie nowych klientów, sprzedaż środków czystości, doradztwo w zakresie technik utrzymania czystości, kompletowanie dokumentów klientów, zakładanie karty klienta, tworzenie cenników specjalnych w systemie DE, tworzenie planów tygodniowych i raportów ze spotkań w systemie CRM, wprowadzanie zamówień do systemu DE, windykacja należności klientów, udział w inwentaryzacji oraz w szkoleniach produktowych. Po rozwiązaniu umowy o pracę, już jako osoba prowadząca działalność gospodarczą, poczynawszy od dnia 7 kwietnia 2014 r. ubezpieczony podpisał z byłym pracodawcą umowę agencyjną. Przedmiotem tej umowy jest także pozyskiwanie nowych kontraktów dla H., przedstawianie klientom oferty handlowej spółki, jej reprezentowanie, reklamowanie towarów i usług spółki, podejmowanie innych czynności związanych z jej promocją, zbieranie zamówień, prezentowanie towarów, przedstawianie ofert, udzielanie klientom niezbędnych informacji dotyczących towarów, prowadzenie niezbędnej, rzetelnej kompleksowej dokumentacji oraz ewidencja dokonywanych czynności. W stosunku pracy ubezpieczony współpracował z firmami F. i E., którym dostarczał środki czystości. Po rozwiązaniu stosunku pracy nadal otrzymuje zamówienia na środki czystości od tych dwóch firm, które następnie przekazuje H.. W ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej ubezpieczony zajmuje się sprzedażą hurtową wyrobów porcelanowych, ceramicznych i szklanych oraz środków czyszczących, ale także działalnością agentów zajmujących się sprzedażą towarów. W ramach stosunku pracy ubezpieczony wykonywał plany narzucone przez pracodawcę oraz obowiązywał go uzgodniony zakaz konkurencji. Natomiast z tytułu działalności gospodarczej przedstawia byłemu pracodawcy zamówienia od firm oraz otrzymuje prowizję w wysokości 15% zrealizowanych faktur.

W takim stanie faktycznym Sąd drugiej instancji argumentował, że czynności ubezpieczonego w ramach stosunku pracy i umowy agencji są tożsame, bez

względu na to, że skarżący aktualnie nie bierze udziału w bezpośrednich spotkaniach z klientami lub nie sporządza ankiet „ewaluacyjnych”. Przepis art. 18a ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 963 ze zm., dalej ustawa systemowa) nie wymaga, aby porównywane czynności były takie same, wystarczy - jak ustalono w przedmiotowej sprawie, że się częściowo pokrywały. W szczególności zarówno w ramach stosunku pracy jak i w ramach umowy agencyjnej ubezpieczony finalnie odbiera zamówienia od klientów i przekazuje je do H.. W konsekwencji Sąd drugiej instancji uznał, że bezpodstawne było zastosowanie do ubezpieczonego dyspozycji art. 18a ust. 1 ustawy systemowej stosowanej do osób rozpoczynających dopiero wykonywanie pozarolniczej działalności.

W skardze kasacyjnej ubezpieczony zarzucił naruszenie art. 18a ust. 2 pkt 2 ustawy systemowej przez błędną wykładnię, pomijającą cel tego uregulowania oraz zamiar ustawodawcy, że „dla zastosowania tego przepisu wystarczający jest jeden punkt stychny między czynnościami faktycznymi wykonywanymi przez ubezpieczonego w ramach stosunku pracy oraz w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, podczas gdy celem tego przepisu jest przeciwdziałanie wymuszonemu samozatrudnieniu”.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, „czy czynności wykonywane w ramach stosunku pracy przez pracownika zatrudnionego na stanowisku przedstawiciela handlowego - wchodzą w zakres działalności gospodarczej w rozumieniu art. 18a ust. 2 pkt 2 ustawy systemowej prowadzonej następnie przez tego agenta na rzecz dającego zlecenie - byłego pracodawcy na podstawie umowy agencji?”. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w (...) wraz z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania, w tym kosztach zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o jej oddalenie oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zawierała usprawiedliwionych wniosków o przyjęcie jej do merytorycznego rozpoznania. W razie powołania przesłanki „przedsądu” jaką jest występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepublikowane). Sformułowanie zagadnienia powinno odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego. Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, przez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa pozytywnego. Nie każde orzeczenie zasługuje na kontrolę w postępowaniu kasacyjnym (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147, z dnia 18 marca 2004 r., I PK 620/03, LEX nr 513011, z dnia 8 lipca 2004 r., II PK 71/04, LEX nr 375715 i z dnia 16 kwietnia 2008 r., I CZ 11/08, LEX nr 393883). Ponadto, istotne zagadnienie prawne oraz potrzeba wykładni przepisów nie występują, jeżeli Sąd Najwyższy w określonej kwestii wyraził pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 1652383; z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, LEX nr 523522 oraz z 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka z 2003 r. nr 13, poz. 5).

Tymczasem Sąd Najwyższy już w wyroku z dnia 23 marca 2010 r., I UK 323/09 (LEX nr 585735) wyjaśnił, że zwrot „wykonywały w ramach stosunku pracy czynności wchodzące w zakres wykonywanej działalności gospodarczej” z art. 18a ustawy systemowej należy odnieść do czynności zatrudnienia (obowiązków) powierzonych przez pracodawcę i wykonywanych faktycznie przez pracownika na konkretnym stanowisku pracy, a nie do wszystkich czynności jakie pracownik może wykonywać np.: z racji posiadanych przez niego kwalifikacji, bądź też do działań o

takim samym lub podobnym charakterze. Także w znanym skarżącemu, bo przytoczonym w skardze kasacyjnej wyroku z dnia 12 lutego 2013 r., II UK 184/12 (OSNP 2013 nr 23-24, poz. 284), potwierdził wykładnię, że podjęta pozarolnicza działalność nie może być wykonywana na rzecz byłego pracodawcy, jeżeli czynności wykonywane w ramach stosunku pracy wchodzą w zakres wykonywanej działalności gospodarczej, co ma przeciwdziałać sytuacjom, w których pracodawcy wymuszałiby na pracownikach rozwiązanie stosunku pracy, przejście na tzw. samozatrudnienie, tj. rozpoczęcie działalności gospodarczej i prowadzenie jej w oparciu o obowiązki (czynności) realizowane poprzednio w ramach stosunku pracy.

W zaskarżonym zakresie w skardze zabrakło proceduralnych zarzutów kasacyjnych, co sprawiało, że miarodajne były ustalenia faktyczne oraz ocena prawna dokonana przez Sąd drugiej instancji, który prawidłowo ocenił, iż czynności wykonywane przez ubezpieczonego w charakterze pracownika - przedstawiciela handlowego w istotnym zakresie pokrywały się z jego działalnością agenta, którą kontynuował w ramach pozarolniczej działalności. W konsekwencji nie było podstaw prawnych zastosowania do skarżącego preferencyjnej stawki ubezpieczenia osób rozpoczynających dopiero wykonywanie pozarolniczej działalności z art. 18a ust.1 ustawy systemowej, a sformułowane w skardze zagadnienie prawne miało charakter pozorny wobec miarodajnego ustalenia że porównywane zakresy działalności były w znacznej części „tożsame” i wypełniały dyspozycje art. 18 ust. 2 pkt 2 tej ustawy.

Powyższe oznaczało, że skarga kasacyjna nie zawierała usprawiedliwionych wniosków wymaganych do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania, ponieważ powołane w niej zarzuty w istocie rzeczy ograniczały się do nieuprawnionej i bezpodstawnej polemiki z ustalonymi przez Sąd drugiej instancji stanem faktycznym oraz jego oceną prawną, przeto usuwały się spod rozeznania kasacyjnego w rozumieniu art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c. W konsekwencji Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji w zgodzie z art. 398⁹ § 2 k.p.c., jednocześnie odrzucając zawarty w spóźnionej odpowiedzi na skargę także spóźniony wniosek strony pozwanej o zasądzenie na jej rzecz od skarżącego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym (art. 361 w związku z art. 370 i art. 398²¹ k.p.c.).

